

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького
Відділ заочного навчання Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації
Кафедра землеустрою

Кваліфікаційна (дипломна) робота
освітнього ступеня «Бакалавр»
на тему: **«ВСТАНОВЛЕННЯ МЕЖ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ДЛЯ
БУДІВНИЦТВА І ОБЛАШТУВУВАННЯ ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ ТА
ВЕДЕННЯ ОСОБИСТОГО СЕЛЯНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»**

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

Виконала: ст. гр. ЗВ-42зсп
Федак О. Т.
Науковий керівник: к.е.н., доцент
Дудич Г. М.

Львів 2025

УДК 332.3

Встановлення меж земельної ділянки для будівництва і облаштування житлового будинку та ведення особистого селянського господарства. Федак О. Т. Кваліфікаційна робота. Кафедра землеустрою. Львів, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, 2025 р.

44 с. текстової частини, 4 таблиці, 7 рисунків, 23 джерела бібліографічного списку.

У кваліфікаційній роботі розкрито обґрунтовано засади відведення земельної ділянки у власність для потреб ведення фермерського господарства, встановлено етапи встановлення меж земельної ділянки, проаналізовано правове регулювання набуття права власності на земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства, визначено питання поняття та класифікації земель для будівництва і обслуговування житлового будинку та ведення особистого селянського господарства, подано інформацію про земельну ділянку, опис її місця розташування, методику одержання витягу з державного земельного кадастру, створення кадастрової карти (плану), механізм встановлення меж земельної ділянки для будівництва і обслуговування житлового будинку та ведення ОСГ, в тому числі методичні підходи до визначення меж земельної ділянки, а також геодезичні роботи при встановленні меж земельної ділянки.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ЗАСАДИ ВІДВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ У ВЛАСНІСТЬ ДЛЯ ПОТРЕБ ВЕДЕННЯ ОСОБИСТОГО СЕЛЯНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	8
1.1. Етапи встановлення меж земельної ділянки	8
1.2. Правове регулювання набуття права власності на земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства	10
1.3. Поняття та класифікація земель для будівництва і обслуговування житлового будинку та ведення особистого селянського господарства	13
2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ	19
2.1. Опис місця розташування земельної ділянки	19
2.2. Одержання витягу з Державного земельного кадастру	22
2.3. Створення кадастрової карти (плану)	23
3. ВСТАНОВЛЕННЯ МЕЖ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА І ОБСЛУГОВУВАННЯ ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ ТА ВЕДЕННЯ ОСГ	26
3.1. Методичні підходи до визначення меж земельної ділянки	26
3.2. Геодезичні роботи при встановленні меж земельної ділянки	29
3.3. Встановлення меж земельних ділянок в натурі	30
4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	33
5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	38
ВИСНОВКИ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42

ВСТУП

В сучасних реаліях земельна реформа в Україні стимулює масштабні зміни в системі землеустрою, кадастру та менеджменту земельними ресурсами. Правове врегулювання питань стосовно визначення меж земельних ділянок є фундаментальним для раціонального землекористування та забезпечення прав їх власників і користувачів. Особливої уваги потребує чітке визначення меж для земельних ділянок, призначених під будівництво та обслуговування житла, а також для ведення особистого селянського господарства, що складають більшість земель у приватній власності громадян.

Процедура встановлення меж земельної ділянки відіграє ключову роль у системі землеустрою, адже від її точності залежить коректність оформлення правовстановлюючих документів, уникнення земельних суперечок, а також можливість реалізації будівництва та господарської діяльності відповідно до чинного законодавства. Не чіткі, або не узгоджені межі можуть спровокувати конфлікти між сусідами, ускладнити реєстрацію права власності, або користування, та загалом перешкоджати розумному плануванню територій.

Актуальність даної теми полягає в необхідності ретельного дотримання нормативно-правових актів під час встановлення меж земельних ділянок, впровадженні передових геодезичних технологій та вдосконаленні процедур кадастрового обліку. Окрім того, враховуючи динамічні зміни в земельному законодавстві України, критично важливо аналізувати практичні аспекти реалізації прав громадян на землю.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в аналізі та обґрунтуванні процесу встановлення меж земельної ділянки для цілей будівництва та обслуговування житлового будинку і ведення особистого селянського господарства. Для досягнення цієї мети необхідно виконати наступні завдання:

1. вивчити теоретичні основи та законодавчу базу з питань землеустрою;
2. дослідити порядок розробки технічної документації із землеустрою;

3. проаналізувати приклад встановлення меж земельної ділянки;
4. ідентифікувати потенційні проблеми та запропонувати способи їх вирішення.

Об'єктом дослідження виступає земельна ділянка, яка призначена для будівництва та обслуговування житлового будинку та ведення ОСГ на території м. Комарно Львівського району Львівської області. Предметом – процес встановлення її меж у межах чинного законодавчого поля.

В роботі використовуються загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, серед яких аналіз, синтез, картографічний, графічний, польові геодезичні вимірювання.

1. ЗАСАДИ ВІДВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ У ВЛАСНІСТЬ ДЛЯ ПОТРЕБ ВЕДЕННЯ ОСОБИСТОГО СЕЛЯНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1. Етапи встановлення меж земельної ділянки

Встановлення меж земельної ділянки на місцевості – це процес визначення розташування поворотних точок межі земельної ділянки за допомогою геодезичного обладнання та фіксація їх межовими знаками.

Основні випадки, коли необхідно встановити межі ділянки:

- узаконення прав на земельну ділянку (купівля-продаж, оренда, успадкування);
- розподіл успадкованої землі між кількома власниками;
- проведення бурових робіт;
- будівництво на земельній ділянці;
- виникнення суперечок щодо меж з суміжними землевласниками/землекористувачами;
- пошкодження, або втрата існуючих межових знаків.

Важливо зазначити, що встановити межі ділянки можна лише за наявності розробленої та затвердженої документації, зокрема:

- технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж ділянки в натурі;
- технічної документації із землеустрою щодо поділу/об'єднання ділянок;
- проекту землеустрою щодо відведення ділянки у власність чи оренду.

Процедура встановлення меж земельної ділянки складається з 4 етапів:

1. Укладення договору із землевпорядною організацією.

Необхідно звернутися до сертифікованої землевпорядної організації та укласти договір на розробку технічної документації. Актуальний перелік

організацій можна знайти у Державному реєстрі сертифікованих інженерів-землевпорядників.

Для укладення договору знадобляться:

- копія паспорта та ідентифікаційний код;
- копія документа, що підтверджує право власності на нерухомість на ділянці (за наявності);
- копія документа, що підтверджує право власності/користування ділянкою (за наявності);
- рішення місцевої влади про надання дозволу на відведення землі (з викопіюванням).

Вартість робіт та строки їх виконання визначаються договором, враховуючи складність та інші фактори.

2. Підготовчі роботи.

Інженери вивчають документацію, правові підстави на землю, інформацію про можливі спори щодо меж та дані Державного земельного кадастру.

3. Топографо-геодезичні роботи та встановлення межових знаків.

Проводиться геодезична зйомка для визначення поворотних точок та встановлення межових знаків на місцевості.

Закріплення меж відбувається у присутності власника (користувача) ділянки та суміжних землевласників (або їх представників) – згідно з пунктом 3.12 Інструкції про встановлення меж земельних ділянок [7].

Виконавець зобов'язаний повідомити сусідів про дату та час робіт не пізніше, ніж за 5-ть робочих днів. Повідомлення надсилається рекомендованим листом, або іншим способом, який забезпечує фіксацію отримання.

Якщо місце проживання сусідів невідоме, інформація про роботи публікується в місцевій пресі.

Якщо сусіди не з'явилися, але були належним чином повідомлені, роботи можуть бути проведені без їх участі. Цей факт фіксується в акті приймання-передачі межових знаків.

Однак, незгода сусідів з межами не є підставою для відмови у затвердженні документації або передачі землі.

Після встановлення знаків складається акт приймання-передачі (додаток №2 до Інструкції) [7].

4. Камеральні роботи.

На цьому етапі землевпорядна організація формує та оформлює технічну документацію, необхідну для встановлення меж ділянки.

Отже, для встановлення меж земельної ділянки необхідний договір з землевпорядною організацією та наявність відповідної затвердженої технічної документації. [2].

1.2. Правове регулювання набуття права власності на земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства

З введенням у дію Земельного кодексу України [5] розпочалося регулювання права приватної власності громадян на землю. Зокрема, українці отримали можливість набувати у власність земельні наділи для різних цілей: ведення фермерського господарства, особистого підсобного господарства, спорудження та утримання житла й господарських будівель (присадибна ділянка), садівництва, дачного та гаражного будівництва. Підставою для набуття права власності стали спадок, частина землі у спільній власності подружжя, операції купівлі-продажу, дарування чи обміну. Земельні ділянки у власність громадян передавалися органами місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень. Безкоштовно земельні ділянки могли отримати громадяни для:

- ведення фермерського господарства в межах середньої земельної частки;

- ведення особистого селянського господарства;
- будівництва та обслуговування будинку і господарських споруд (присадибна ділянка), зокрема й земельні ділянки, які раніше були надані громадянам для тих же цілей, у межах граничного розміру;
- садівництва;
- дачного та гаражного будівництва.

При отриманні земель у власність чи користування, українські громадяни набували прав та обов'язків (повноважень), забезпечували раціональне та цільове використання землі, її охорону та покращення. Власники земельних ділянок та землекористувачі мали право:

- 1) самостійно господарювати на землі;
- 2) володіти виробленою сільськогосподарською продукцією та прибутком від її продажу;
- 3) використовувати, відповідно до встановленого порядку, для потреб господарства наявні на земельній ділянці корисні копалини, торф, лісові угіддя, водні об'єкти, а також експлуатувати інші корисні властивості землі;
- 4) будувати житлові, виробничі, культурно-побутові та інші будівлі і споруди. Зведення на орендованій землі приміщень виробничого і не виробничого призначення, зокрема житла;
- 5) володіти посівами сільськогосподарських культур і насадженнями.

Для збалансування прав, були встановлені обов'язки власників земельних ділянок і землекористувачів:

- 1) використовувати землю відповідно до її цільового призначення та умов надання;
- 2) ефективно використовувати землю згідно з проєктом внутрішньогосподарського землевпорядкування, підвищувати її родючість, використовувати природоохоронні технології виробництва, запобігати погіршенню екологічної ситуації внаслідок своєї господарської діяльності;
- 3) здійснювати комплекс заходів щодо охорони земель;
- 4) своєчасно сплачувати земельний податок, або орендну плату;

5) не порушувати прав інших власників земельних ділянок і землекористувачів, зокрема орендарів;

6) зберігати геодезичні знаки, протиерозійні споруди, системи зрошення та осушення;

7) дотримуватися режиму санітарних зон і територій, що особливо охороняються;

8) дотримуватися правил добросусідства, а саме:

- дозволяти власникам і користувачам земельних ділянок прохід до доріг загального користування, а також для будівництва, або ремонту межових знаків і споруд;

- не чинити перешкод у проведенні до сусідньої земельної ділянки необхідних комунікацій.

Законом України «Про селянське (фермерське) господарство» [23] регулювалися нові правовідносини, що стосувалися економічних, соціальних і правових основ створення та діяльності селянських (фермерських) господарств в Україні. Цим Законом було гарантовано право громадян України на добровільне створення цих господарств, самостійність їх господарювання, рівність з іншими формами господарювання в агропромисловому комплексі, а працівників селянських (фермерських) господарств – із зайнятими в інших сферах народного господарства. Основним напрямом реформування сільського господарства було створення умов для розвитку селянських (фермерських) господарств, виробництва в них товарної сільськогосподарської продукції, забезпечення раціонального використання і збереження переданих і наданих їм земель, соціального та правового захисту цих господарств. До такої діяльності не належала сільськогосподарська діяльність громадян, які ведуть особисте підсобне господарство, займаються індивідуальним і колективним садівництвом та городництвом.

У власності осіб, які ведуть селянське (фермерське) господарство, могли бути земля, житлові будинки, квартири, предмети особистого користування, предмети домашнього господарства, продуктивна й робоча худоба, птиця,

бджолосім'ї, посіви та посадки сільськогосподарських культур і насадження на земельній ділянці, засоби виробництва, вироблена продукція і доходи від її реалізації, транспортні засоби, кошти, акції, інші цінні папери, а також інше майно споживчого і виробничого призначення для ведення селянського (фермерського) господарства і заняття підсобними промислами. Майно цих осіб належало їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не було передбачено угодою між ними. Майно селянського (фермерського) господарства було під захистом держави нарівні з іншими формами власності. Прохід по землях селянського (фермерського) господарства, проїзд на тракторах, автомобільному і гужовому транспорті, пересування на човнах, купання і риболовля у водоймах господарства, розміщення на цих землях наметів і проживання в них, розведення багать та інші подібні дії дозволялися лише за згодою власника господарства і за умови збереження природних компонентів в екологічно чистому вигляді. [12].

Безоплатне надання земельних ділянок у власність громадянам відбувається, якщо:

- земельні ділянки надаються з земель державної, або комунальної власності в рамках норм безкоштовної приватизації;
- відбувається безоплатна передача земельних ділянок у власність громадян, відповідно до норм Земельного кодексу. Така передача здійснюється один раз на кожен вид цільового використання [5].

1.3. Поняття та класифікація земель для будівництва і обслуговування житлового будинку та ведення особистого селянського господарства

Відповідно до Земельного кодексу України, земельні ділянки під житловою та громадською забудовою виділяються для зведення та обслуговування житлових споруд, господарських будівель та різноманітних конструкцій. Натомість, земельні ділянки сільськогосподарського

призначення, що призначені для ведення особистого селянського господарства (ОСГ), дозволяється використовувати для вирощування сільськогосподарських культур, розведення тварин, садівництва та інших потреб [5].

Характерною рисою таких ділянок є те, що вони нерідко мають змішане цільове призначення, або розташовані на одній території, що вимагає чіткого визначення їх меж з урахуванням способу використання.

Відповідно до Земельного кодексу України, всі землі в Україні підлягають класифікації згідно з їх основним цільовим призначенням. Зокрема, земельні ділянки, які використовуються громадянами для особистих потреб, можуть мати наступне призначення:

1. землі житлової та громадської забудови, що виділяються для зведення та обслуговування житлового будинку, господарських будівель та споруд (присадибна ділянка);
2. землі сільськогосподарського призначення, які можуть бути надані громадянам для ведення особистого селянського господарства (ОСГ).

Присадибна земельна ділянка, зазвичай, розміщується в межах населеного пункту й надається для розміщення житлового будинку, господарських споруд, подвір'я, саду, городу та іншого використання. Площа такої ділянки, що безоплатно передається громадянину, не може перевищувати 0,25 гектара.

Землі, надані для ведення ОСГ, можуть бути розташовані, як у межах, так і поза межами населеного пункту, проте найчастіше поза ним. Особисте селянське господарство – це форма не підприємницької діяльності громадян, що базується на використанні земельної ділянки для виробництва сільськогосподарської продукції, ведення підсобного господарства, утримання худоби та іншого використання. Площа земельної ділянки для ведення ОСГ може сягати до 2 гектарів.

Доволі часто громадяни володіють суміжними ділянками, одна з яких використовується як присадибна, а інша – для ОСГ. У такому випадку

необхідно чітко встановити межі обох ділянок та зафіксувати їх у державному земельному кадастрі, відповідно до окремого кадастрового номера для кожної ділянки.

Ключовими ознаками, що розрізняють ці дві категорії земель, є:

1. цільове призначення та форма використання (будівництво та обслуговування житла поряд з сільськогосподарською діяльністю);
2. нормативна площа, яка може бути надана;
3. юридичні наслідки зміни цільового призначення;
4. місцезнаходження (в межах, або за межами населеного пункту).

Важливо, щоб ці особливості враховувалися під час встановлення меж, адже порушення вимог законодавства щодо цільового призначення може призвести до відмови у реєстрації прав, або притягнення до адміністративної відповідальності.

Окремо варто підкреслити ключовий момент – при реєстрації прав на землю ключовим є саме цільове призначення. Саме воно задає межі можливого використання ділянки. Щоб змінити цільове призначення, потрібно:

1. подати відповідну заяву у місцеву раду;
2. розробити і затвердити проект землеустрою з відведення ділянки;
3. отримати згоду від Держгеокадастру;
4. внести правки в Державний земельний кадастр та зареєструвати нові документи, що підтверджують право власності.

Чинне законодавство України дозволяє зводити об'єкти нерухомості на землях сільськогосподарського призначення, однак тільки за умови, що подальше призначення цих об'єктів відповідає цільовому використанню земельної ділянки.

Згідно з Класифікатором видів цільового призначення земельних ділянок, землі сільськогосподарського призначення (коди 01.01 – 01.19) можна використовувати для: ведення сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства, особистого селянського господарства, підсобного

сільського господарства, індивідуального садівництва, колективного садівництва, городництва, сінокосіння та випасання худоби, дослідних та освітніх цілей, поширення передового сільськогосподарського досвіду, надання послуг у сільському господарстві, розміщення інфраструктури оптових ринків сільгосппродукції, іншого сільськогосподарського використання, збереження та використання земель природно-заповідного фонду, а також для земельних ділянок під сільськогосподарськими будівлями і подвір'ями, під лісосмугами, запасних земель (не наданих у власність чи користування громадянам або юридичним особам), земель загального користування, що використовуються як польові дороги, прогони, під громадськими сіножатями та пасовищами.

Класифікація сільськогосподарських будівель наведена у Державному класифікаторі будівель і споруд ДК 018-2000, що включає (код 1271): будівлі для тваринництва, птахівництва, зберігання зерна, садівництва, виноградарства та виноробства, силосні та сінажні; будівлі для тепличного, рибного господарств; будівлі підприємств лісництва і звірівництва; інші об'єкти сільськогосподарського призначення. До цього класу також належать: корівники, стайні, свинарники, кошари, кінні заводи, розплідники, птахофабрики, зерносховища, склади і надвірні споруди, підвали, винокурні, ємності для вина, теплиці, силосні ями та інше.

Законом України «Про особисте селянське господарство» передбачено, що землі особистих селянських господарств можна використовувати для особистого селянського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства. До майна, яке використовується для ведення особистого селянського господарства, відносяться земельні ділянки, житлові будинки, господарські будівлі та споруди, сільськогосподарська техніка, інвентар та обладнання, транспортні засоби, сільськогосподарські та свійські тварини і птиця, бджолосім'ї, багаторічні насадження, вироблена сільськогосподарська продукція, продукти її переробки та інше майно, що було набуто у власність членами господарства згідно з законодавством. Це

означає, що члени особистого селянського господарства мають право будувати склади для зберігання надлишків виробленої сільгосппродукції, майстерні для ремонту техніки та інші споруди для зберігання інвентарю та забезпечення роботи господарства.

Як зазначено у Законі України «Про фермерське господарство» [23], громадяни, котрі створили фермерське господарство, мають право облаштувати житло у тій частині земельної ділянки, виділеної для фермерського господарства, з якої забезпечено зручний доступ до всіх виробничих об'єктів господарства. У випадку, якщо житло членів фермерського господарства розташоване за межами населених пунктів, то вони мають право на створення відокремленої фермерської садиби, котрій надається поштова адреса. Також, фермерське господарство має право зводити житлові будинки, господарські будівлі та споруди на належних йому, його членам на правах власності земельних ділянках відповідно до затвердженої документації із землеустрою та містобудівної документації у встановленому законодавством порядку. На орендованій земельній ділянці фермерське господарство – орендар має право за письмовою згодою орендодавця зводити житлові будинки, господарські будівлі та споруди, а також закладати багаторічні насадження, проводити будівництво водогосподарських споруд та меліоративних систем згідно з затвердженою документацією із землеустрою, містобудівною документацією та з дотриманням умов цільового використання земельної ділянки у встановленому законом порядку.

Земельні ділянки, призначені для садівництва, дозволяється використовувати для закладання багаторічних плодових насаджень, вирощування сільськогосподарських культур, а також для зведення потрібних будинків, господарських споруд і т.д.. На земельних ділянках, наданих для городництва, у відповідності зі Земельним кодексом України, закладання багаторічних плодових насаджень, а також спорудження капітальних будівель і споруд заборонено. На таких земельних ділянках допускається зведення тимчасових споруд для зберігання інвентарю та захисту від негоди. Після

завершення строку оренди земельної ділянки побудовані тимчасові споруди мають бути демонтовані власниками цих споруд за їх рахунок [1].

Ще дуже важливо є інтегрувати земельні ділянки у планувальні документи територіальних громад, зокрема, генплани, детальні плани територій (ДПТ), схеми землеустрою. Відповідність планів щодо використання землі цим документам – це необхідна умова для отримання дозволів на будівництво і оформлення прав власності.

Також необхідно пам'ятати про обмеження щодо використання землі, встановлені законом, зокрема:

- санітарно-захисні зони;
- охоронні зони ліній електропередач, газопроводів, водогонів;
- прибережні захисні смуги;
- зони з особливим режимом забудови.

Ці обмеження обов'язково враховуються під час створення технічної документації та визначення меж земельної ділянки.

Чітке розмежування земель для будівництва будинку та ОСГ – це необхідна умова їх раціонального та правового використання, що забезпечується завдяки точному визначенню меж, коректному внесенню інформації до кадастру та неухильному дотриманню вимог законодавства у процесі землеустрою.

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ

2.1. Опис місця розташування земельної ділянки

В кваліфікаційній роботі вміщено опис комплексу топографо-геодезичних та землепорядних робіт по встановленню зовнішніх меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) власником яких є фізична особа для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд та ведення особистого селянського господарства на території м. Комарно Львівського району Львівської області (рис. 2.1).

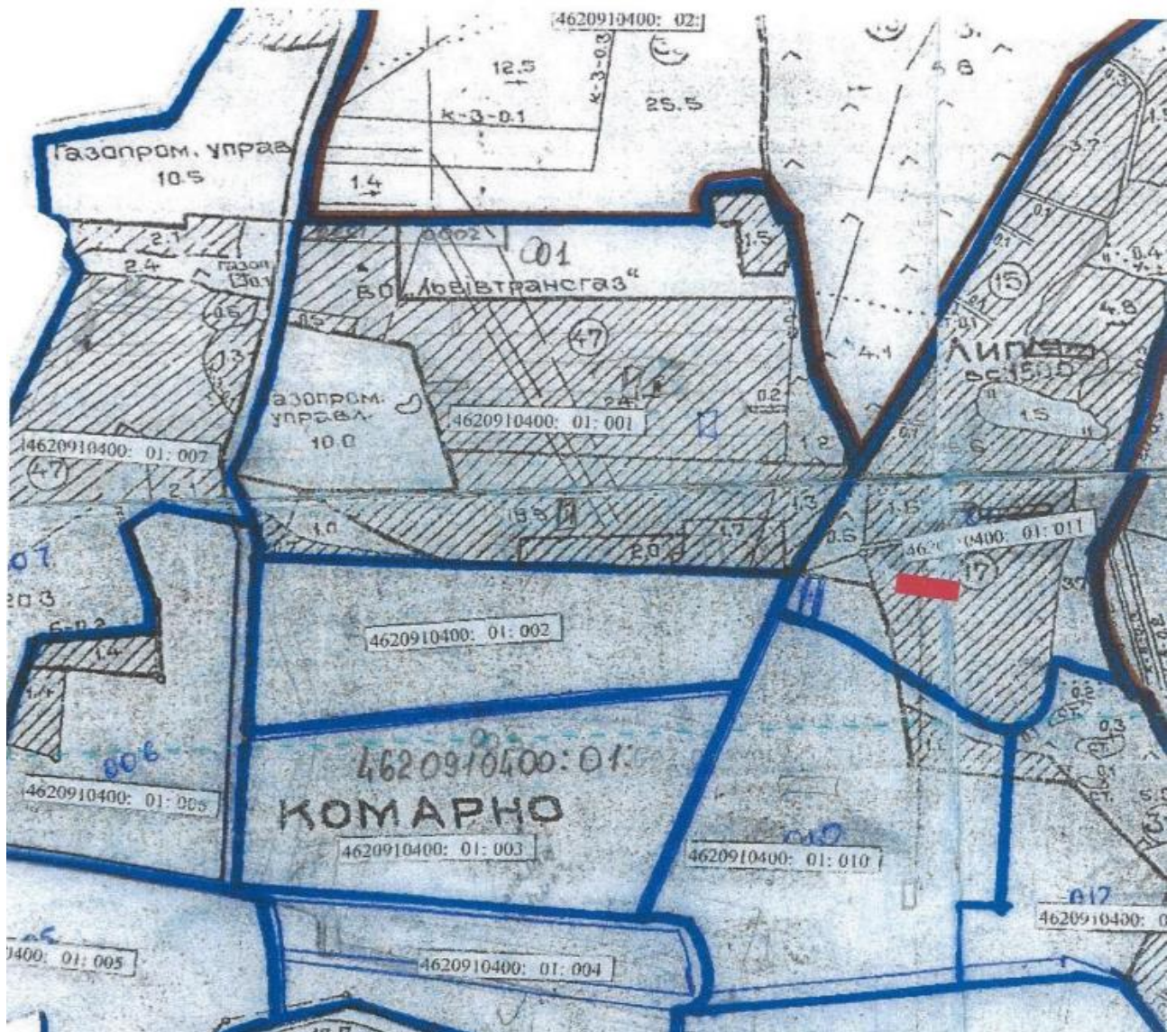

Рисунок 2.1 – Схема розташування земельної ділянки

Підставою для проведення робіт є:

1. Заява-договір.
2. Технічне завдання на виконання робіт.
3. Державний акт на право власності на землю.
4. Довідка про адресу земельної ділянки.
5. Викопіювання з індексно-кадастрової карти.

Землекористування розміщене в двох ділянках загальною площею 0,1175 га, в тому числі: 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (рис. 2.2) та 0,0637 га для ведення особистого селянського господарства (рис. 2.3).

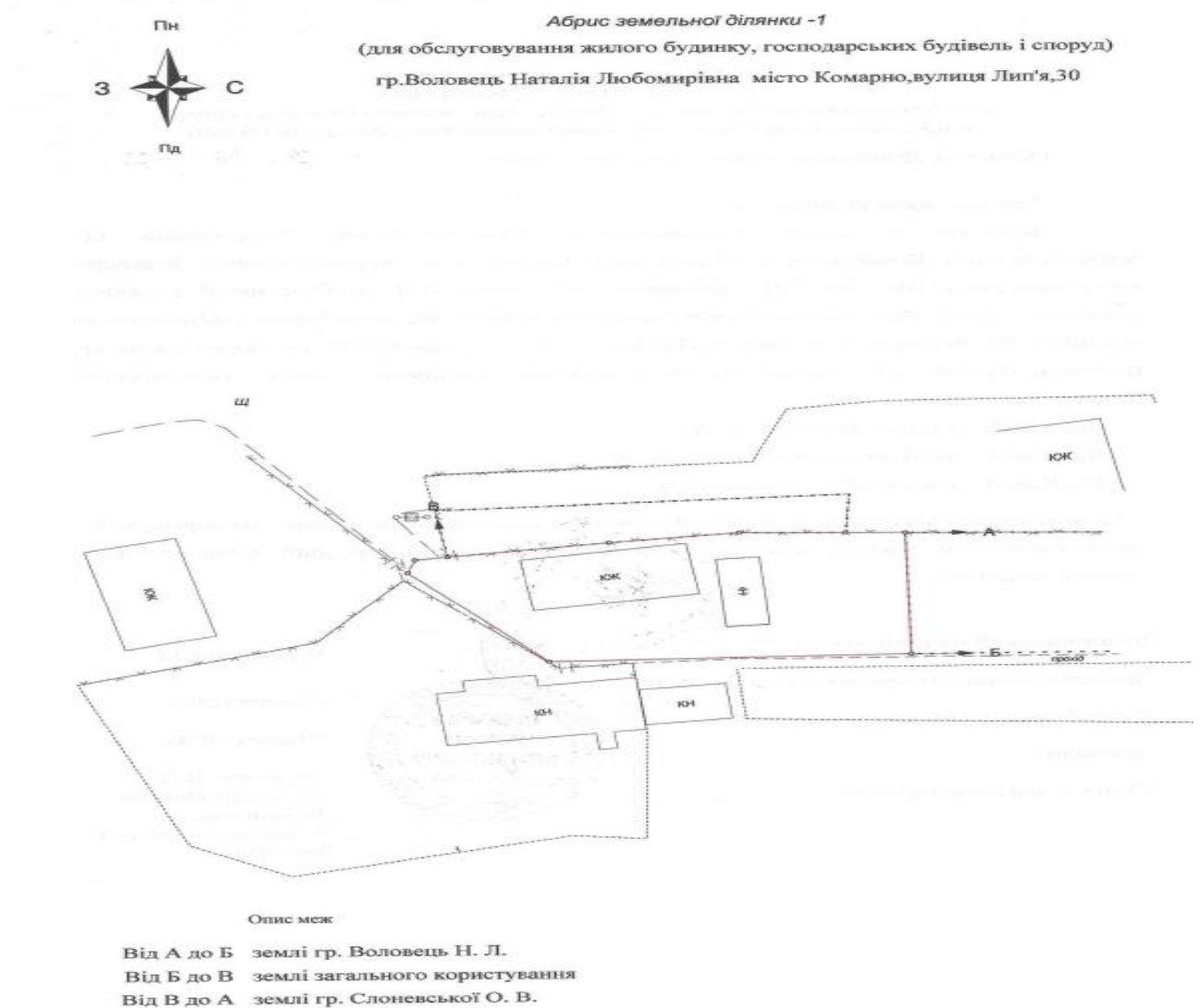

Рисунок 2.2 – Абрис земельної ділянки, площею 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд

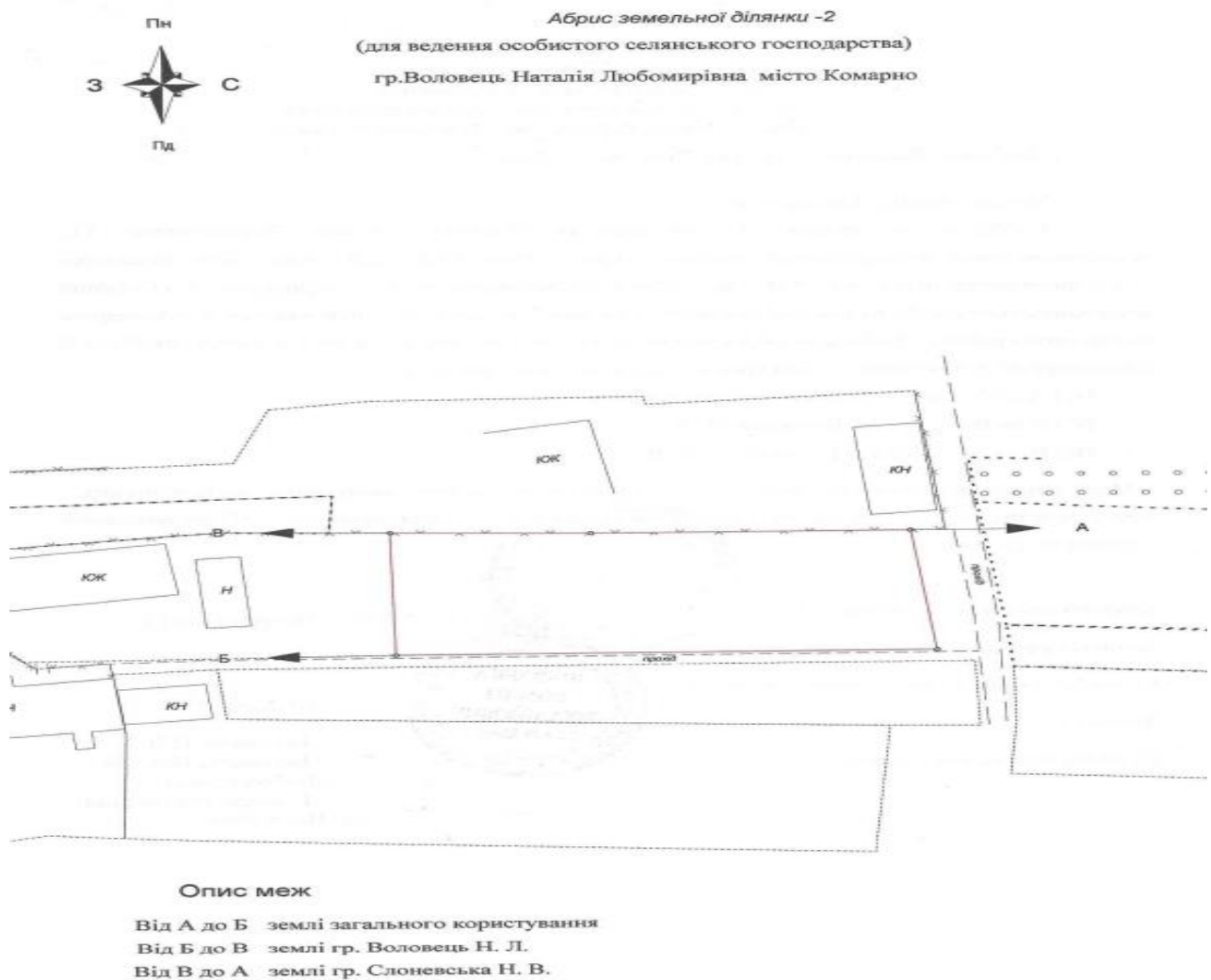

Рисунок 2.3 – Абрис земельної ділянки, площею 0,0637 га для ведення особистого селянського господарства

Комплекс робіт з виготовлення технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) виконаний відповідно до: Земельного Кодексу України [5], Закону України "Про землеустрій" [21], Закону України «Про державний земельний кадастр» [17], Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [18], Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру» [19], Інструкції про порядок контролю і приймання топографо-геодезичних та картографічних робіт [6]; Інструкції з топографічного знімання у масштабах 1:5000 - 1:500 [7] та технічного завдання на виконання робіт.

2.2. Одержання витягу з Державного земельного кадастру

Витяги з Державного земельного кадастру – це один із різновидів надання даних з Держгеокадастру, котрі органи місцевого самоврядування мають право як одержувати, так і надавати через уповноважених осіб виконавчих органів місцевого самоврядування (адміністраторів центрів надання адмінпослуг).

Отже, витяг з Держгеокадастру про земельну ділянку може бути виданий будь-яким державним кадастровим реєстратором, адміністратором центру надання адміністративних послуг, уповноваженим посадовцем виконавчого органу місцевого самоврядування.

Дані Держгеокадастру, як загалом, надаються на платній основі. Але, зокрема, передбачається, що для реалізації повноважень, визначених законом, органи державної влади та місцевого самоврядування використовують інформацію та документи Держземкадастру щодо земель та земельних ділянок, розташованих на певній території, на безкоштовній основі.

Державний кадастровий реєстратор, який здійснює ведення Держгеокадастру, одночасно з державною реєстрацією земельної ділянки надсилає відповідному органу місцевого самоврядування, місцевій державній адміністрації інформацію про:

1. державну реєстрацію земельної ділянки (дату держреєстрації, орган, що виконав реєстрацію);
2. кадастровий номер, площу, розташування земельної ділянки;
3. кадастровий план зареєстрованої земельної ділянки в електронній (цифровій) формі.

У цьому контексті важливо згадати і про зворотний процес. Адже, органи державної влади та місцевого самоврядування у строк до 5-ти робочих днів після ухвалення рішень про затвердження документації із землеустрою та технічної документації з оцінки земель, що є підставою для внесення даних до Держгеокадастру, надають центральному органу виконавчої влади, що

реалізує держполітику у сфері земельних відносин, відповідно до їхньої компетенції засвідчені копії зазначених рішень для внесення відповідної інформації до Держгеокадастру. Державний кадастровий реєстратор впродовж 2-ох робочих днів з моменту одержання завірених копій рішень органів держвлади чи органів місцевого самоврядування вносить до Держгеокадастру відповідні дані.

Орган місцевого самоврядування може отримувати інформацію про земельні ділянки, застосовуючи пошук, перегляд, копіювання та друк відомостей, опублікованих на офіційному веб-сайті Держгеокадастру. Для забезпечення такої можливості була розроблена Публічна кадастрова карта України [17].

2.3. Створення кадастрової карти (плану)

Кадастрова карта (план) формується для актуалізованого відображення об'єктів Держгеокадастру у межах кадастрового кварталу, кадастрової зони, загалом у межах території адміністративно-територіальної одиниці (село, селище, місто, район, область, Автономна Республіка Крим). Кадастрова карта (план) ведеться в електронному (цифровому) форматі. На офіційному сайті центрального органу виконавчої влади, який реалізує держполітику у сфері земельних відносин, оприлюднюються дані Держземкадастру про:

- а) межі адміністративно-територіальних одиниць;
- б) кадастрові номери земельних ділянок;
- в) межі земельних ділянок;
- г) цільове призначення земельних ділянок;
- г) розподіл земель між власниками та користувачами (форма власності, вид речового права);
- д) обмеження у використанні земель та земельних ділянок;
- е) зведені дані кількісного та якісного обліку земель;
- є) нормативну грошову оцінку земель і земельних ділянок;
- ж) земельні угіддя;

з) частини земельної ділянки, на які розповсюджується дія сервітуту, договору суборенди земельної ділянки;

и) координати поворотних точок меж об'єктів земельного кадастру;

і) бонітування ґрунтів;

ї) інші дані про земельні ділянки за винятком відомостей про реєстраційний номер облікової картки платника податків, серію та номер паспорта громадянина України, місце проживання, дату народження фізичної особи, що є інформацією з обмеженим доступом та не підлягає публікації у відкритому доступі.

Відповідні відомості підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, який реалізує держполітику у сфері земельних відносин, з моменту їх внесення до Держгеокадастру. Технологічні та програмні інструменти, необхідні для оприлюднення даних Держгеокадастру, повинні забезпечувати юридичним та фізичним особам можливість анонімного перегляду, копіювання та друку інформації, що надається безкоштовно, на основі розповсюджених веб-браузерів і редакторів, без необхідності використання спеціально розроблених для цього технологічних і програмних засобів, цілодобово, без обмежень.

Перегляд, копіювання та друк інформації реалізуються за умови ідентифікації особи (фізичної чи юридичної), яка отримує доступ до інформації, з використанням електронного цифрового підпису, або іншого альтернативного засобу ідентифікації особи. Поряд з цим необхідно відмітити, що дані, розміщені на Публічній кадастровій карті України, можуть відрізнятися від актуальних даних Держгеокадастру, тому не завжди є актуальними, точними та повними. Проте ігнорувати цю можливість не варто, оскільки Публічна кадастрова карта України дозволяє оперативно отримати доступ до основних даних про об'єкти Держгеокадастру. Доцільно використовувати зазначену можливість, як первинну за умови завершення дії воєнного стану на території України. При цьому інформація з Публічної

кадастрової карти України може бути орієнтовною для органів місцевого самоврядування [19].

3. ВСТАНОВЛЕННЯ МЕЖ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА І ОБСЛУГОВУВАННЯ ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ ТА ВЕДЕННЯ ОСГ

3.1. Методичні підходи до визначення меж земельної ділянки

Місцеположення кутів зовнішніх меж землекористування обстежено і встановлено в натурі по фактичному їх положенню на місцевості в присутності землекористувача і узгоджені з представниками суміжних землекористувань та представником місцевої ради. При узгодженні меж земельних ділянок претензій не було, про що складено відповідний акт.

Геодезична прив'язка кутів повороту меж виконувалась полярним методом з належним контролем геодезичного визначення за допомогою електронного тахеометра. Точність теодолітних ходів відповідає Інструкції з топографічного знімання в масштабах 1:5000, 1:1000, 1:500" [7].

Координати теодолітного ходу і кутів повороту зовнішніх меж обчислені в державній системі координат.

В процесі робіт виконано горизонтальну зйомку території. Обміри ділянки виконані з точністю до 5 см.

Обробку матеріалів польових вимірів виконано автоматизованою системою Digitals. На основі матеріалів польових робіт складено план землекористування в масштабі 1:500 з вказанням суміжних землекористувань та довжин сторін. Складено кадастрові плани та відображена експлікація земель по угіддях.

Якість виконаних робіт відповідає діючим нормативно-правовим документам і відображена у відповідному акті приймання

Перелік видів робіт, які необхідно виконати для встановлення фактичних зовнішніх меж.

1. Топографо-геодезичні роботи.
2. Обробка кадастрової зйомки.

3. Складання кадастрового плану земельної ділянки.
4. Складання каталогів координат кутів повороту меж земельної ділянки.
5. Проведення необхідних погоджень.
6. Складання технічного звіту [13].

Кадастровий план для землекористування в двох ділянках загальною площею 0,1175 га, в тому числі: 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд та 0,0637 га для ведення особистого селянського господарства зображено на рис. 3.1 та 3.2.

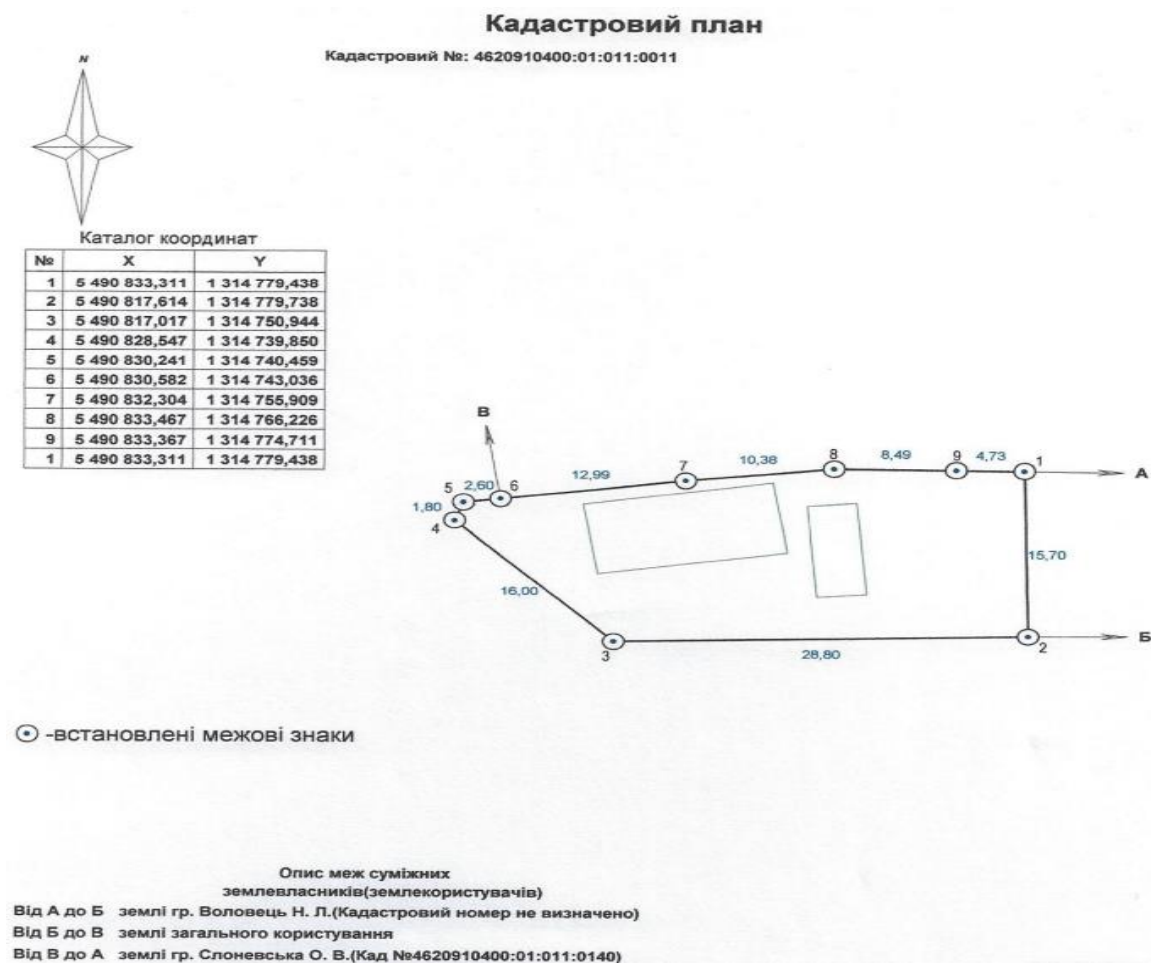

Рисунок 3.1 – Кадастровий план земельної ділянки, площею 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд

Інформацію про координати поворотних точок меж земельної ділянки, площею 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд подано в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Каталог координат земельної ділянки, площею 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд

№	X	Y
1	xxxx833,311	уууу779,438
2	xxxx817,614	уууу779,738
3	xxxx817,017	уууу750,944
4	xxxx828,547	уууу739,850
5	xxxx830,241	уууу740,459
6	xxxx830,582	уууу743,036
7	xxxx832,304	уууу755,909
8	xxxx833,467	уууу766,226
9	xxxx833,367	уууу774,711
1	xxxx833,311	уууу779,438

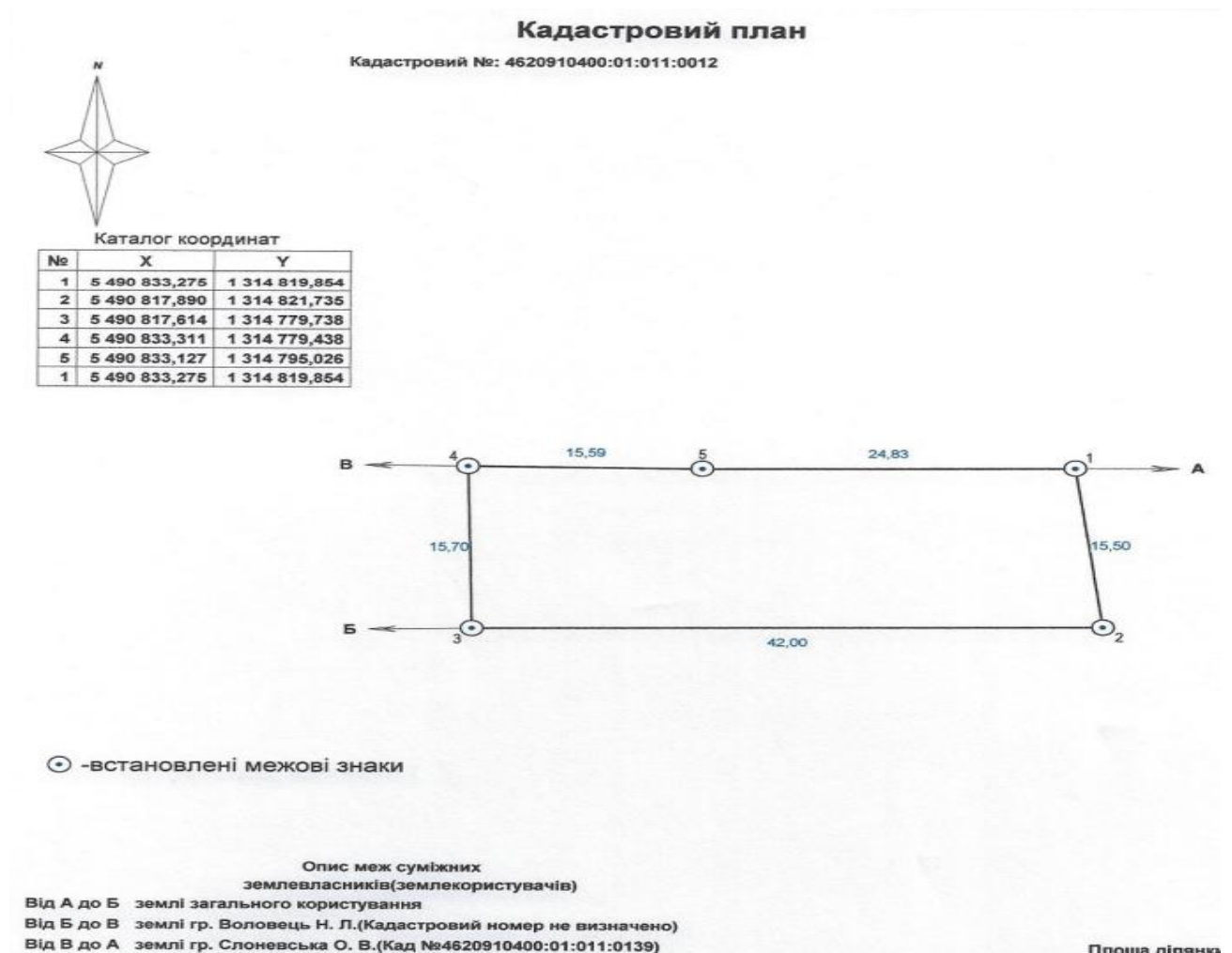

Рисунок 3.2 – Кадастровий план земельної ділянки, площею 0,0637 га для ведення особистого селянського господарства

Інформацію про координати поворотних точок меж земельної ділянки, площею 0,0637 га для ведення особистого селянського господарства подано в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Каталог координат земельної ділянки, площею ,0637 га для ведення особистого селянського господарства

№	X	Y
1	xxxx833,275	yyyy819,854
2	xxxx817,890	yyyy821,735
3	xxxx817,614	yyyy779,738
4	xxxx833,311	yyyy779,438
5	xxxx833,127	yyyy795,026
1	xxxx833,275	yyyy819,854

3.2. Геодезичні роботи при встановленні меж земельної ділянки

Геодезичні роботи, що проводяться при встановленні меж, спираються на передові методи вимірювань. Зокрема, використовують GPS/GNSS-обладнання, електронні тахеометри. Висока точність вимірювань і коректна обробка отриманих координат мають ключове значення для відповідності меж, зазначених у правовстановлюючих документах, фактичним межам на місцевості.

Важливим аспектом є узгодження меж із сусідніми землекористувачами, що фіксується підписами на акті погодження. Це дозволяє уникнути можливих спорів у майбутньому та є обов'язковим кроком під час оформлення необхідної документації [14].

Відомість про обчислення площі земельної ділянки для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд та ведення особистого селянського господарства на території м. Комарно Львівського району Львівської області подано в табл. 3.3 та 3.4.

Таблиця 3.3 – Відомість про обчислення площі земельної ділянки для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд на території м. Комарно Львівського району Львівської області

№	X	Y	Довжина	Кут	Внутрішній
1	xxxx833,311	уууу779,438	15,700	178°54'18''	091°46'26''
2	xxxx817,614	уууу779,738	28,800	268°48'44''	090°05'34''
3	xxxx817,017	уууу750,944	16,001	316°06'15''	132°42'29''
4	xxxx828,547	уууу739,850	1,800	019°46'25''	116°19'49''
5	xxxx830,241	уууу740,459	2,599	082°27'44''	117°18'42''
6	xxxx830,582	уууу743,036	12,988	082°22'51''	180°04'53''
7	xxxx832,304	уууу755,909	10,382	083°34'06''	178°48'45''
8	xxxx833,467	уууу766,226	8,486	090°40'31''	172°53'35''
9	xxxx833,367	уууу774,711	4,727	090°40'43''	179°59'47''
			101,483		1260°00'00''

Таблиця 3.4 – Відомість про обчислення площі земельної ділянки для ведення особистого селянського господарства на території м. Комарно Львівського району Львівської області

№	X	Y	Довжина	Кут	Внутрішній
1	xxxx833,275	Уууу819,854	15,500	173°01'46''	096°37'44''
2	xxxx817,890	Уууу821,735	41,998	269°37'24''	083°24'22''
3	xxxx817,614	уууу779,738	15,700	358°54'18''	090°43'06''
4	xxxx833,311	уууу779,438	15,589	090°40'35''	088°13'44''
5	xxxx833,127	уууу795,026	24,828	089°39'30''	181°01'04''
			113,615		540°00'00''

3.3. Встановлення меж земельних ділянок в натурі

Акт перевірки і прийомки виконаних робіт по виготовленню технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) в м. Комарно Львівського району Львівської області передбачає, що в присутності замовника робіт була проведена їх перевірка для

обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд та ведення особистого селянського господарства.

Перевіркою виявлено роботи, що проводилися згідно договору на виконання робіт та технічного завдання. В процесі робіт використано наступні матеріали: державний акт на право власності на землю; довідку про адресу земельної ділянки; викопіювання з індексно-кадастрової карти; копію паспорту та ідентифікаційного коду.

Перевірено наявність усіх необхідних документів, що входять у склад технічної документації. Перевірено визначення загальної площі земельної ділянки по координатах з польових матеріалів. Перевіркою встановлено, що робота по виготовленню технічної документації на земельну ділянку виконана відповідно до нормативних вимог на момент перевірки.

Відомості про встановлені межові знаки для земельної ділянки, площею 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд та 0,0637 га для ведення особистого селянського господарства зображено на рис. 3.3 та 3.4.

ВІДОМОСТІ ПРО ВСТАНОВЛЕНІ МЕЖОВІ ЗНАКИ

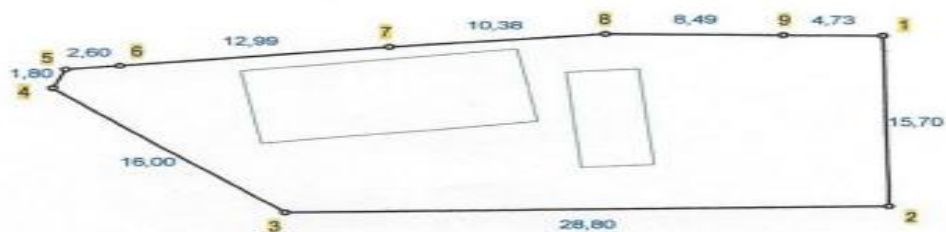

Рисунок 3.3 – Відомості про встановлені межові знаки для земельної ділянки, площею 0,0538 га для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд

ВІДОМОСТІ ПРО ВСТАНОВЛЕНІ МЕЖОВІ ЗНАКИ

Рисунок 3.4 – Відомості про встановлені межові знаки для земельної ділянки, 0,0637 га для ведення особистого селянського господарства

4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

В Україні 28 жовтня 1999 року затверджено Указом Президента України найважливіші функції безпеки життєдіяльності людини, передано в компетенцію Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи. Ці функції спрямовані на захист населення від наслідків стихійних лих, аварій та катастроф, а також застосування ворогом сучасних засобів ураження. Захист населення – це комплекс заходів, спрямованих на попередження негативного впливу наслідків надзвичайних ситуацій чи максимального послаблення ступеня їх негативного впливу.

Основні принципи щодо захисту населення:

- Захист населення планується і здійснюється диференційовано, залежно від економічного та природного характеру його розселення, виду, ступеня небезпеки, можливих надзвичайних ситуацій.
- Усі заходи щодо життєзабезпечення населення готуються заздалегідь і здійснюються на підставі законів держави.
- При захисті населення використовують усі наявні засоби захисту (евакуацію із небезпечних районів, захисні споруди, індивідуальні засоби захисту).
- Громадяни повинні знати основні свої обов'язки щодо безпеки життєдіяльності, дотримуватись установлених правил поведінки під час надзвичайних ситуацій.

Є п'ять основних заходів щодо забезпечення захисту населення в надзвичайних ситуаціях:

- Повідомлення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій та постійного його інформування про наявну обстановку.
- Навчання населення вмінню застосовувати засоби індивідуального захисту і діяти у надзвичайних ситуаціях.

- Укриття людей у сховищах, медичний, радіаційний та хімічний захист, евакуація населення з небезпечних районів.
- Спостереження та контроль за ураженістю навколишнього середовища, продуктів харчування та води радіоактивними, отруйними, сильнодіючими отруйними речовинами та біологічними препаратами.
- Організація і проведення рятувальних та інших робіт у районах лиха й осередках ураження.

Повідомлення населення про факт небезпечної аварії, стихійного лиха, застосування зброї масового знищення проводяться засобами масової інформації (радіо, телебачення та ін.) з метою не допустити загибелі людей, забезпечення їм нормальні умови життєдіяльності у надзвичайній ситуації.

Для того, щоб населення своєчасно ввімкнуло радіо та телевізора, в помешканнях, на підприємствах, інших закладах існує сигналізація (сирени, ревуни, гудки). Почувши сигнал, всі громадяни повинні ввімкнути радіо і телевізор.

Рев сирени означає: "Увага всім!". По радіо і телебаченню штаб цивільної оборони України у надзвичайних ситуаціях передають сигнал повідомлення, а також поради населенню, як поводитися в тій чи іншій ситуації. Наприклад: "Увага! Говорить штаб Цивільної оборони міста Коломиї. Громадяни! У зв'язку з можливістю землетрусу необхідно: відключити газ, воду, електричний струм, погасити вогонь у печах. Повідомте усіх сусідів про цю інформацію. Візьміть одяг, цінні речі, документи, харчі і вийдіть на вулицю. Допоможіть хворим і літнім. Займіть місця подалі від будинків, споруд і ліній електропередачі". При загрозі війни або іншого регіонального конфлікту із застосування сучасної зброї існують спеціальні сигнали.

Після сигналу повідомлення виконуються такі дії:

1. Повітряна тривога. Якщо сигнал безперервний дзвінок сирен, гудків протягом 2-3 хв., то зупиняються всі роботи, вимикаються прилади, силова мережа. Виключається подача газу, електричного струму. Робітники і

службовці прямують до сховищ.

Якщо сигнал радіосигнал: "Увага! Увага! Увага! Повітряна тривога!", тоді якщо цей сигнал застосовується у вас дома, негайно вимкніть нагрівальні прилади, газ, світло, загасіть вогонь у печі, одягніть дітей, візьміть засоби індивідуального захисту: протигаз, ватно марлеву пов'язку, аптечку, документи, необхідні речі, харчі, воду. Вимкніть зовнішнє і внутрішнє світло і прямуйте до сховищ. Якщо ви під час тривоги знаходитесь на вулиці, необхідно сховатися в найближчому сховищі. А якщо ви не встигли сховатися в сховищі, то сховайтесь у підвалах, підземних переходах, тунелях. Якщо поблизу немає підземних споруд, ховайтесь у траншеях, канавах, ярах, ямах та іншим місцях, обов'язково треба надіти засоби індивідуального захисту.

2. Радіаційна небезпека. Якщо сигнал радіосигнал: "Увага! Увага! Громадяни! Радіаційна небезпека!" Тоді надіньте респіратор; проти пилову тканину-маску, а при відсутності – протигаз. Візьміть харчі, воду, предмети першої необхідності і прямуйте до сховища. При відсутності сховища надійним захистом можуть бути підвали і кам'яні споруди. А якщо ви сховалися у квартирі або на підприємстві, не гайте часу: приступайте до герметизації приміщення, зачиніть вікна, двері, заткніть усі щілини.

Якщо ви перебуваєте на зараженій місцевості або вам доведеться увійти в район ураження, необхідно прийняти засіб №1 з індивідуальної аптеки. Вихід зі сховища можливий тільки за розпорядження місцевих органів Цивільної оборони.

3. Хімічна тривога. Якщо радіосигнал: "Увага! Увага! Громадяни! Хімічна тривога!" То почувши сигнал, надіньте протигаз, засоби захисту шкіри та сховайтесь у сховищі. При загрозі хімічного ураження необхідно прийняти антидот, біологічного ураження – протибіологічний засіб №1 з аптеки А 1-2. Якщо захисної споруди немає – використовуйте житло, підсобні та виробничі приміщення.

Сховища залишити можна тільки після рішення місцевих органів Цивільної оборони і сигналу "Відбій повітряної тривоги".

За принципом захисної дії засоби індивідуального захисту органів дихання поділяються на фільтруючі та ізолюючі.

Евакуація – це організований вихід працівників підприємств та організацій, які припиняють або переносять свою діяльність у замську зону, а також непрацездатного й незайнятого у виробництві населення.

Для швидкого виходу (виїзду) населення евакуацію проводять комбінованим способом.

Комбінований спосіб евакуації полягає в тому, що населення покидає місто різноманітними засобами (метро, автомобілі тощо).

Як правило, транспортом вивозять робочі зміни, формування Цивільної оборони, дітей і літніх людей, інвалідів, вагітних жінок тощо.

Евакуація населення проводиться за територіально-виробничим принципом. Це означає, що вихід у замську зону робітників і службовців, евакуйованих членів їхньої сімей, студентів ВУЗів, учнів шкіл та училищ організовується через підприємства, навчальний заклад.

Плани евакуації населення розташовані в штабах Цивільної оборони міста, району, області. На підставі плану евакуації проводять такі заходи: створюють і завжди підтримують наготові пункти управління, засоби зв'язку й передачі інформації; підготовлюють усі види транспорту, станції та пункти посадки і висадки, райони розміщення у замській зоні, виявляють приміщення, придатні як протирадіаційні укриття, проводять інші заходи, що сприятимуть успішній евакуації населення.

Для підготовки і проведення евакуації населення на допомогу штабам Цивільної оборони в містах, районах і на об'єктах народного господарства створюють евакуаційні комісії. Вона здійснює: підрахунок населення, яке підлягає евакуації, підрахунок можливостей населених пунктів замської зони, прийняття й розміщення населення, організацій та навчальних закладів, розподіл районів і населених пунктів між евакуйованими; підрахунок транспортних засобів і розподіл їх по об'єктах евакуації тощо.

Евакуаційна комісія об'єкта здійснює: підрахунок кількості студентів та

викладачів, членів їхній сімей, які евакуйовуватимуть; визначення складу піших колон і уточнення маршрутів їх виходу; організовує забезпечення транспортом, готує пункти посадки і висадки; забезпечує зв'язок з районними комісіями, займається питанням розміщення матеріального забезпечення, медичного та побутового обслуговування.

Евакуацію населення проводять через збірні евакуаційні пункти (ЗЕП), що призначені для збору, реєстрації й відправлення населення.

ЗЕП розміщують у громадських будинках, поблизу залізничних станцій, платформ, тобто поблизу місць посадки на відповідний транспорт. Крім того, поблизу ЗЕП підготоване сховище з розрахунком кількості відправленого населення. Поблизу станцій пунктів висадки створюють прийомні евакуаційні пункти (ПЕП), на який організовуються зустріч і відправлення населення.

У заміській зоні робітників і службовців розміщують зі своїми сім'ями, а на роботу відправляються у місто.

Студенти навчальних закладів і учні продовжують навчання у заміській зоні.

Спостереження організовується з метою своєчасного забезпечити штаб Цивільної оборони необхідними даними про радіоактивне, хімічне, біологічне зараження та вижити необхідних заходів щодо захисту населення. Дані обстеження використовують органи державної влади для прийняття відповідних рішень щодо евакуації населення. встановлення режиму [4].

5. ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

На сучасному етапі розвитку людство зіткнулося з певними екологічними проблемами. Постала потреба розроблення сучасних методів контролю та аналізу інформації про об'єкти навколишнього природного середовища. Таку інформацію збирають і аналізують за допомогою державної системи моніторингу довкілля.

Моніторинг навколишнього середовища – це система спостереження, збирання, опрацювання, передавання, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього середовища з метою визначення тенденцій його змін і попередження небажаних явищ відповідними регулювальними засобами.

Основні завдання екологічного моніторингу:

- організація єдиної державної системи контролю за компонентами природного середовища;
- налагодження автоматизованої системи збирання, опрацювання, узагальнення й збереження інформації про кількість і стан природних ресурсів (банк даних);
- оцінювання природно-ресурсного потенціалу та можливого використання ресурсів;
- виявлення джерел забруднення й вивчення рівня антропогенного впливу на компоненти природного середовища;
- моделювання й прогнозування змін екологічної ситуації та якості довкілля;
- розроблення управлінських рішень, спрямованих на забезпечення раціонального природокористування і сталий розвиток регіону.

Державна система моніторингу довкілля передбачає три основні види моніторингу навколишнього природного середовища в Україні, а саме:

- загальний (стандартний) — моніторинг, що здійснюється з метою виявлення фактичного стану природних ресурсів, прийняття рішень щодо їх ефективного використання, охорони й відтворення. Він об'єднує всі пункти

контролю стану довкілля та стану рослинності й тваринного світу, зокрема сільськогосподарських рослин, тварин і продуктів із них, фізичних чинників впливу тощо в єдину регіональну інформаційну мережу;

- оперативний (кризовий) — проводиться в регіонах, визначених як зони надзвичайної екологічної ситуації, а також у районах аварій зі шкідливими екологічними наслідками з метою забезпечення оперативного реагування на кризові ситуації та прийняття рішень щодо їх ліквідації, створення безпечних умов життєдіяльності;

- фоновий (науковий) — комплексний моніторинг, що здійснюється на території природних і біосферних заповідників та на інших територіях, що охороняються.

Ефективність моніторингу може бути забезпечена лише за умови проведення досліджень на трьох рівнях: локальному (місцевому), регіональному (континенти, океани та їх окремі частини) та глобальному (географічна оболонка).

Проведення моніторингу передбачає використання різноманітних методів збирання інформації.

Методи отримання первинної інформації полягають в організації метеорологічних, гідрологічних, океанічних, геофізичних, біологічних спостережень.

Дані про стан довкілля отримують за допомогою дистанційних способів спостереження, зокрема супутників Землі, вертикальних зондувань, фотографічних і геофізичних зйомок, а також геостаціонарних спостережень.

Методи отримання вторинної інформації передбачають упорядкування й опрацювання бази даних, тобто первинної інформації. Результати фіксують у вигляді карт, таблиць і графіків. В Україні розроблення й упровадження системи екологічного моніторингу розпочалося в 1992 р. відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Положення про державний моніторинг навколишнього середовища».

Система державного моніторингу передбачає об'єктивність і

достовірність даних, систематичність, багаторівневість, комплексне оцінювання екологічної інформації, її відкритість для населення.

Одним з основних завдань у моніторингу довкілля є створення єдиного інформаційного простору, який може бути сформований на основі використання сучасних геоінформаційних технологій (ГІС).

Охорона довкілля — система заходів, спрямована на збереження й контрольовані зміни природи, її ресурсів, раціональне їх використання. Раціональне використання передбачає: економну експлуатацію природних ресурсів (або ресурсозбереження); зменшення й очищення викидів у довкілля та знешкодження відходів; охорону й відтворення природних умов і ресурсів; розроблення системи освітньо-виховних заходів.

- Ресурсозбереження — виробництво й реалізація продуктів з мінімальною витратою речовин та енергії на всіх етапах виробничого циклу і з найменшою дією на людину та природне середовище. Це передбачає впровадження ресурсо- й енергозберігальних технологій у промисловості, сільському господарстві, на транспорті та в інших галузях господарства; комплексне використання мінерально-сировинних ресурсів; перероблення вторинної сировини; збереження рекреаційних ресурсів при розміщенні нових промислових об'єктів.

- Для зменшення й очищення викидів у довкілля та знешкодження відходів упроваджують маловідходні й безвідходні технології, замкнуті цикли водокористування; фільтрацію стічних вод і пилогазових викидів. Транспортні засоби переводять на екологічно безпечні види палива (наприклад, біопаливо); створюють зелені зони вздовж автомагістралей, у містах і навколо них. У землеробстві застосовують органічні добрива й біологічні засоби захисту рослин від шкідників і бур'янів. Утилізують відходи.

- Охорона й відтворення природних умов і ресурсів передбачає заходи щодо збереження й примноження біорозмаїття, охорони джерел і малих річок, збереження ґрунтів і відновлення їх родючості, лісовідновлення, охорони ландшафтів тощо [11].

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі описано комплекс топографо-геодезичних та землевпорядних робіт по встановленню зовнішніх меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) власником яких є фізична особа для обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд та ведення особистого селянського господарства на території м. Комарно Львівського району Львівської області

При написанні кваліфікаційної роботи було досягнуто поставленої мети – досліджено процес визначення меж земельної ділянки для зведення та обслуговування житлового будинку, а також для ведення особистого селянського господарства, і проаналізовано нормативно-правові, методичні й практичні аспекти цього процесу, що забезпечує законне право користування, або володіння землею, запобігає виникненню конфліктів між сусідами та сприяє ефективному використанню землі.

Законодавство України, зокрема Земельний кодекс, закони «Про землеустрій» та «Про державний земельний кадастр», чітко регламентують порядок проведення робіт з встановлення меж, погодження з суміжними землекористувачами та подальшу реєстрацію ділянки.

Землі, призначені для зведення та обслуговування житлового будинку та ведення ОСГ, мають різне цільове призначення, що вимагає окремого підходу до оформлення необхідної документації, особливо в ситуаціях суміжного, або спільного використання.

Значний вплив на сучасний землеустрій мають геоінформаційні системи та GPS-технології, які забезпечують високу точність вимірювань та обробки координат земельних ділянок.

Встановлення меж земельної ділянки – це комплексний процес, що поєднує юридичні, технічні та соціальні аспекти, і потребує високого рівня професійної підготовки фахівців, точності в роботі та відповідності законодавчим нормам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будівництво об'єктів на землях сільськогосподарського призначення. URL: <https://www.zemfond.net/post/budivnytstvo-ob-iektiv-na-zemliakh-silskohospodarskoho-pryznachennia-1>.
2. Встановлення меж земельної ділянки: покрокова інструкція. URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/vstanovlennya-mezh-zemelnoyi-dilyanki-pokroкова-instrukciya.html>.
3. Геодезичні роботи в землевпорядкуванні: навч. посібник./ укл. М.П. Ранський. Чернівці, 2011. 92 с.
4. Захист населення у надзвичайних ситуаціях. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/bjd/22785>.
5. Земельний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
6. Інструкція з виконання топографо-геодезичного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500: Наказ Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України № 56 від 09.04.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0393-98#Text>.
7. Інструкція про встановлення, відновлення меж земельних ділянок в натурі або на місцевості та їх закріплення межовими знаками: Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів № 376 від 18.05.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0391-10#Text>.
8. Калинич І. В., Гриник Г. Г., Ничвид М. Р. Геодезія: навч. посібник. Ужгород, 2020. 248 с.
9. Катренко Л.А., Пістун І.П. Охорона праці в галузі освіти: навч. посібник. 2-ге вид., доп. Суми, 2004. 304 с.
10. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Моніторинг навколишнього середовища. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля.

Природокористування в умовах сталого розвитку. URL: <https://uahistory.co/pidruchniki/gilberg-geography-8-class-2021/46.php>.

12. Окремі питання відчуження фізичною особою земельної ділянки для ведення селянського (фермерського) господарства.

13. Островський А. Л. та ін. Геодезія. Частина друга. Львів, 2008. 564 с.

14. Островський А. Л., Мороз О. І., Тартачинська З. Р., Гарасимчук І. Ф. Геодезія. Частина перша. Топографія. Львів, 2011. 440 с.

15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин: Закон України № 1423-І від 28.04.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20>.

16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення складу, змісту та порядку погодження документації із землеустрою: Закон України № 497-VIII від 02.06.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-19#Text>.

17. Про Державний земельний кадастр: Закон України № 3613-VI від 07.07.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>.

18. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України № 1952-IV від 25.12.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>.

19. Про затвердження порядку щодо ведення Державного земельного кадастру: постанова КМУ № 1051 від 17.10.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-%D0%BF#Text>.

20. Про затвердження Порядку щодо використання Державної геодезичної референцної системи координат УСК-2000 при виконанні робіт із землеустрою: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 509 від 02.12.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1646-16#Text>.

21. Про землеустрій: Закон України № 858-IV від 22.05.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.

22. Про топографо-геодезичну, картографічну діяльність: Закон України № 353-XIV від 23.12.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text>.

23. Про фермерське господарство: Закон України № 973-IV від 19.06.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/973-15>.